

Tragedija Wilsona in Ljenina

(Gl. str. 2)

Naša dekleta, ki si sama služijo kruh

Na mnoga vprašanja pojasnjujemo, da lahko sodeluje v naši anketi vsaka gospodična, ki je v službi v trgovini, pisarni ali delavnici in se je pri delu kakorkoli uveljavila. Mnenja sleherne teh gospodičen glede enakopravnosti z moškimi, glede poti, ki so jih vodile v delo in boj za vsakdanji kruh, glede solčnih in senčnih strani njih poklica itd., nam bodo dobrodošli prispevki za anketo. Kajti dekleta, ki si sama služijo kruh, so najbolj upravičena povedati svojo sodbo o vseh teh vprašanjih.

Marta Kolaričeva

Gdč. Marta Kolaričeva, poslovodkinja pri tvrdki Ivan Legat, trgovina pisalnih strojev v Prešernovi ulici, mi je pripovedovala:

„Vedela sem, da ima svet iluzij svoj konec ob slovesu od šole, ko mora življenska barka v kruto realnost. S pogumom mora pač človek v življenje! Vedno naprej in naprej, čeprav ne ve, kam. Zakaj, kam? dela strah pred neznanim!“

V trgovini se prične in konča dan za dnem moje delo. Pisalni stroj bi bil moj grb, če bi živela — v srednjem veku. Bavim se namreč s stroji, ki krajšajo delo, prihranijo marsikateri trud, nejevoljo in časih celo še kaj več. Nikoli ne raz-

mišljam, kateri poklic bi mi bil ljubši. To bi pomenilo spet iznova začeti, takih življenskih promenad pa ne maram! Lep se mi je časih zdel učiteljski stan. Če Bog da, se mu bom še kdaj posvetila — v toplem domu, saj razumete.

Delo mi je največja zabava. Glasba mi je ljuba, prijetna knjiga dober prijatelj. Opazovanje ljudi mi modri.

Po čem hrepenim? Če je človek mlad, dá le sliko trenutnega razpoloženja, kadar odgovori na to vprašanje.

Glede enakopravnosti z moškimi pa kaže resnično življenje, da je razpravljanje o tem kar odveč. Kakor bi odkrival severni tečaj, čeprav je tam okoli blodilo že ne vem koliko raziskovalcev. Kamorkoli pogledate v delavnice, vidite, da je enakopravnost žensk in moških že dejstvo. Delo ni sramota, pošteno delo daje čast. Najbolj kolegijsko je še — delo! In zato sem zdaj srečna, ne pozabim pa, da je sreča zelo opotečala!

Mia Vidicova

vodi pisarno pri tvrdki „Staklo, B. Tober“ v Hlirski ulici. Zelo mlada je še, pa le poslušajte, kako resno ji je življenje in delo. Glede enakopravnosti pa sodi jako pesimistično.

„Hotela sem že zgodaj doseči kolikor mogoče samostojnosti. Roditelja je treba razbremeniti, otrok se mora osamosvojiti in resno misliti na bodočnost. S službo sem povsem zadovoljna, zato ne razmišljam, kateri drugi poklic bi mi bil ljubši. Današnji čas sili človeka do spoznanja, da je treba resno prijeti za delo, da bo življenje kdaj lepše.“

Moje najlepše razvedrilo sta glasba in sport. Vsak prosti čas porabim za to dvojico. Zadovoljna sem.

Zabava ni vse, delo je glavno. Neprestano se ti pa vsiljuje vprašanje: kako izvršuješ svoje delo? Če človek ve, da opravlja delo vestno in pošteno, je zaradi tega že srečen. Potem se s čedalje večjim

veseljem loteva dela in delo mu ni sramota. Zavest, da si same služimo vsakdanji kruh, nam more biti le v ponos. Mislim, da je najbolj poniževalno, če ti more kdo očitati, da nisi za nobeno delo in da živiš od milosti drugih.

Človek si pa vedno želi le lepšega življenja. In ker se nam vse želje ne morejo izpolniti, je najbolje, da se glede tega prepustimo usodi.

Enakopravnost? Veste, ženska je le ženska, če si sama služi kruh s svojim delom ali pa če je „sužnja moža“. Nikdar ne more doseči pravic, ki jih imajo moški. Izjeme so samo tiste ženske, ki „nosijo doma hlače“, kakor pravimo.“

Pavla Knollova

Nikar ne mislite, da so samo fantje od fare. Gdč. Pavla Knollova iz mesne industrije g. Ivana Javornika v Wolfovi ulici je na primer „dekle od fare“, ker se ne ustraši nobenega mesarskega pomočnika. G. Javornik je ni mogel prehaliti. Prav pogrešal bi jo v podjetju. Ni čuda — saj je pa tudi naša prva in edina mesarska pomočnica!

Od 9. leta si sama služi kruh. Po šoli se je izučila v trgovini v rojstnem kraju — v Ribnici. Da, Ribničanka je to korajžno dekle!

Potem jo je vleklo v Ljubljano. In zdaj je že 4 leta tu. Nobenega dela se ne boji. Pri Javorniku dela narizke in reže gnjat, in na vse prireditve, kjer imajo opravka z mesom, pokličejo njo, kajti o mesu se spozna najbolj od vseh, kar jih je v podjetju.

Pri vsem tem ima svoje originalne zabave. Pravi, da ji je najljubši nogomet, „druka“ namreč strašno rada — za „Iirijo“. Pa ne samo to. Tudi jezditni zna, motocikel vozi, kitaro igra in zelo rada hodi na lov. Ustrelila je že dva zajca, enega pa je živega ujela... ko je spal! Tako mi je rekla, čeprav se smejete.

Njena največja želja? Ni težko ugeniti! Lastno mesnico bi rada še kdaj imela. Se bo že kaj „urajmalo“, je rekla.

O enakopravnosti pa ne razmišlja preveč, če je treba, si jo kar pribori — s pestmi. Da, da, fantje

v mesariji so se je kar bali, zdaj je pa sklenila z njimi premirje, toda priznati so morali, da jim je enakopravna.

Njen poklic ni lahek. To vsi vemo, ki opazujemo mesarje, kako zgodaj morajo na delo in kako pozno ga zapuščajo. In vendar je z njim zadovoljna, smeje se in srečna je. To je res „dekle od fare“!

Sifilis piše svetovno zgodovino

Tudi Wilson in Ljening sta bila spolno bolna

Odkar smo prvič sedli v šolsko klopi pa vse dotlej, dokler nam niso dali odhodnice ali zrelostnega izpovedala, so nas v zgodovinskih urah učili, da so zgodovino narodov krojili bojni pohodi in krvave revolucije. Skoraj samo mimo grede in le izjemno so v učnih knjigah posvetili nekaj strani tudi medicinskemu momentu: tam, ko pišejo o kugi, ki je v srednjem veku zdecimirala Evropo. Drugače pa obča zgodovina bolezni domala ne pozna, vsaj v tem pogledu ne, da bi skušala dognati vzročno zvezo med njimi in pomembnimi zgodovinskimi dogodki. Taka zveza je popolnoma logična; saj je na dlani, da n. pr. vojskovodja, ki je šel v bitko z neznosnim zobobolom, ni mogel biti duhovno tako prožen, kakor če bi bil zdrav, in je morda samo zato bitko vendarle dobil, ker je med sovražnimi vojniki recimo divjala griža — kdo ve? Že taki neznatni momenti so utegnili na nepričakovan način obrniti kolo bojne sreče in s tem usodo narodov. Koliko pomembnejša pa je šele morala biti vloga, ki jo je v stoletjih in tisočletjih igrala taka strašna nalezljiva bolezen kakor recimo... sifilis!

Malo učenjakov je pogledalo svetovno zgodovino s te strani, v zrcalu te grozne ljudske bolezni. Eden med njimi je profesor budimpeštanske univerze dr. L. Nekam; ko so ga lani izvolili za rektorja, je prevzel to mesto s predavanjem „O vplivu sifilida na svetovno zgodovino“, ki ga je v izvlečku priobčil dunajski katoliški tednik „Schöne Zukunft“. Ko smo brali ta članek, se nam je zdajci pokazal svet v čisto drugi luči. Ljudje, ki jih je zgodovina naslikala kot krvoločne tirane, so nenadoma stopili pred nas ubogi, nesrečni, in izza njihove krvoločnosti je vstala tragična resnica: sifilis... Ljudje, ki smo se jih navadili častiti in poveljevat, so pred našim novim spoznanjem zlezli vase in se nam odkrili, kakršni so bili v resnici, neznatni, povprečni ljudje: sifilis... In pesniki in pisatelji, koliko jih je med največjimi, ki so sredi najplodnosnejšega ustvarjanja nenadoma odpovedali in tragično utihnil: sifilis...

Prepričani smo, da boste tudi vi z velikim zanimanjem sledili izvajanjem profesorja Nekama, ki jih spodaj priobčujemo.

*

Zgodovinar, ki mu je do resnice, ne bi smel pri nobenem zgodovinskem dogodku prezreti medicinskih motivov. Tako pravi n. pr. Allen Krause, da bomo nemara dobili kdaj zgodovinarja, ki bo presojal zgodovino po učinkih nalezljivih bolezni na usodo človeštva. Med temi boleznimi je sifilis brez dvoma ena izmed najbolj razširjenih in najpogubnejših epidemij, kar jih pozna medicinska zgodovina.

O tem, kdaj se je sifilis prvič pojavila, obstojita dve teoriji: ena trdi, da so jo poznali že v starem veku, druga pa pravi, da jo je Kristof Kolumb zanesel v Evropo iz Amerike. Po moji sodbi je sifilis že davno pred odkritjem Amerike zahteval svoje žrtve. V Evropi so na to zahrbtno bolezen postali po-

zorni mnogo kasneje, in sicer v napuljski vojni francoskega kralja Karla VIII., ki mu je sifilis avgusta l. 1494. pobrala od 30.000 mož, kolikor jih je štela njegova najemniška vojska, nič manj ko 22.000! Izprva so zdravniki mislili, da se je spet pojavila lepra (gobavost); le najbolj izkušeni so spoznali, da s to boleznijo še nikoli niso imeli opravka. Vojaki na begu, pustolovci in kurtizane so raznesli sifilido na vse strani. In tedaj se je tudi pokazalo, kako se vsa mentalnost narodov izpremeni po taki bolezni:

zaradi sifilida je nastala druga moda,

ljudje so zavrgli prejšnjo nošo, ker so hoteli skriti pred svojimi bližnjimi izpuščaje, tvore in gnojne bule. Hkrati so postali nezaupljivi, godrnjavi, praznoverni in fanatični. Viteških turnirjev in bilo konec, kakor bi odrezal, truhadurji so utihnil, skupne kopeli za moške in ženske so čez noč izginile. In namestu tega so se razcvetele pretirana sramežljivost, svetohlinstvo, verska nestrpnost.

Odpad Angležev od Rima: posledica sifilida!

Posledicam te neozdravljive spolne bolezni gre konec koncev tudi zaslug za odpad Angležev od rimske cerkve in za ustanovitev anglikanske cerkve. Sifilido sta namreč našla tudi angleški kralj Henrik VIII. in njegova mlada žena; zato je njun zakon ostal brez otrok. Kralj si je želel potomca in v prepričanju, da je njegova žena neplodna, se je oženil z drugo, in potem spet s tretjo, četrto, peto in šesto, in ker mu papež ločitev ni priznal, je dal dve svoji ženi umoriti, ostale pa izgnati iz države. S papežem se je sprl in ustanovil anglikansko cerkev. Njegova bolezen pa je postajala hujša in hujša in vstric z njo je rasla kraljeva krvoločnost. Ko je l. 1547. umrl, star 55 let, se je vsa Anglija oddahnila.

Pa tudi španski kralj Filip II. in njegova žena sta nekje našla sifilido. Tako je nenadoma postalo konec sorodstvenih odnošajev med angleško in špansko kraljevsko rodbino in v ospredje je stopila habsburška dinastija. Francija je prevzela politično vodstvo Evrope, Španija je izgubila svojo nekdanjo pozicijo in Anglija je tako rekoč čez noč postala iz celinske velesile samo pomorska država.

Po odkritju Amerike je prišel na vrsto Tihi ocean. Portugalski, španski, italijanski, francoski in angleški pomorščaki so odkrili razna otočja in okužili tamkajšnje prebivalce. Tudi Južna Evropa je prišla na vrsto, zlasti Balkan.

Na Madžarskem ni bilo nič boljše. Po turških vojnah je vlada vse povsod naselila z vseh vetrov znežene okužene človeške mase. Leta 1782. je zahteval neki profesor budimpeštanske univerze, da vlada odredi obligatno in pogosto zdravniško preiskavo prebivalcev in izolacijo bolnikov v bolnicah. Ljudstvo je treba poučiti, kakšna je ta bolezen, čednostno mladino pa naj vlada nagradi.

Sifilitični umetniki

Najhujše posledice pa je sifilis rodila med duhovnimi delavci. Nešteto je odličnih znanstvenikov, pisateljev, umetnikov itd., ki jim je strašna bolezen v njihovi najlepši dobi zastrupila mozeg. Ibse-
novi „Strahovi“ mi pridejo na um, če pomislim na strto kariero pesnikov Heineja, Lenaua, Wildea, pisateljev Daudeta in Maupassanta, filozofov Schopenhauera in Nietzscheja in premnogih drugih: Ebersa, Markarta, nadarjenih slikarjev Gauguina, Maneta in Munkaczyja ter madžarskega pesnika Adyja. Kako prizanesljiv postane človek nasproti takemu nesrečniku, če ve, da je n. pr. pesniku Andreju Adyju paraliza petnajst let glodala organizem in mu trovala telo in duha — ali je potem čuda, da je siromak pisal in govoril ne-

preračunljive stvari, za katere ni mogel biti odgovoren?

Tudi Ljening in Wilson...

Iz novejšje dobe bi med državniki omenil samo dve žrtvi sifilida: Ljeninga in Wilsona. Oba sta vsak na svoj način hotela osrečiti svet, oba sta bila fantasta. O Wilsonu pravi W. B. Pitkin, profesor na kolumbijski univerzi, da je imel skoraj vsako noč halucinacije. S svojimi prijatelji se je venomer prepiral; vedno je hotel imeti svoj prav. V zadnjem času so baje dognali, da niti njegovih znamenitih „štirinajst točk“ niso njegove; napisal in sestavil jih je za šalo neki novinar Herbert Croly, Wilson pa jih je prevzel od njega. (To trditev je treba vzeti z rezervno. Kakor znano gre Wilsonovim „točkam“, naj so že bile državniško popolne ali ne, ne najmanjša zaslug za moralni razpad bivše avstroogrske monarhije, in v tej točki so Madžari bolešno občutljivi. Op. ur.)

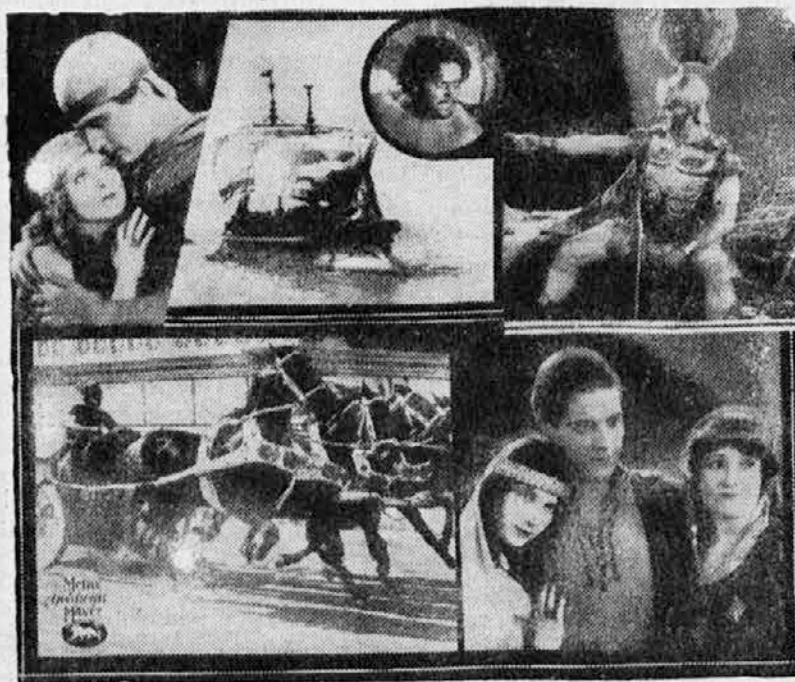
Srednja Evropa ima hvala Bogu najnevarnejši stadij sifilida že za seboj; organizem postane v teku stoletij zanj neobčutljiv in bolezenski simptomi polagoma izginejo. (To velja še mnogo bolj za Azijo in severno Afriko, deloma tudi za nekatere predele Balkana. Op. ur.) Po drugi strani pa je tudi zdravniška veda pri pobijanju sifilida dosegla zelo lepe uspehe in je bolezen, če se začne v pravem času lečiti, ozdravljiva. Toda, sama medicina ne zadošča; vstric z njo mora iti zdrav in priroden način življenja.

Klopotača v letalu

V 1. številu letošnjega letnika smo popisali padec ameriškega kapetana Reglinga iz višine 2000 metrov. Nič manj strašno, le mnogo tragičnejše se končala druga letalska nesreča, ki o njej pripoveduje kapetan Regling.

Angleški vojaški letalec Wiggins, ki je srečno prestopil vso vojno, ne da bi bil dobil kako nevarnejšo rano, se je dvignil v Seattle na pacifiški obali s sedmimi potniki na vožnjo v San Francisco. Med vožnjo mu je začel motor nekaj nagajati in Wiggins se je sredi polja spustil na tla, da ga popravi. Nato je brez nezgode spet odletel.

Kake pol ure pred San Franciscem je Wiggins nenadoma začutil nekaj živega pod nogami. Izkazalo se je, da se je pri zasleditvi pristanka sredi polja vtihotapila v letalo strašna kača klopotača, ki se je zvilavala ravno pod pilotov sedež. Preden je Wiggins utegnil prositi potnike pomoči, ga je razdražena plazilka že pičila v leva meča. Pogumni pilot je skušal z vsem naporom svoje volje zasledno pristati, toda strup je že učinkoval: v nekaj sekundah je bil Wiggins mrtev. Letalo, ki je bilo zdaj brez vodnika, je slepo drvelo v spiralah proti zemlji in nekaj trenutkov nato strmoglavilo na tla ter se poploma razbilo. Vsi potniki razen enega so pri tem našli smrt. Ko so prihiteli ljudje, so našli klopotačo zvito na pilotskem sedežu; tako je bilo moči skonstruirati ves potek katastrofe.

Prizori iz zvočnega filma „Ben Hur“ (Foto Metro)

„Že 40 let delam pod zemljo!“

60 letni trboveljski rudar o prekletstvu strojev in tehnike

(Dopis iz Trbovelj)

Noč! Leden veter brije izza Mrzlice in Kriške planine. Rudniška sirena na Gvidi poziva rudarje na nočno izmeno dela. Od težkega dela v podzemeljskih rovih sključene postave rudarjev prihajajo s svetilkami iz glavnega rova. Srečno so prišli vsi izpod zemlje! Nato se vsujejo proti lamparni in v kopalnico. V 20 minutah so očiščeni in preoblečeni, potem pa se razprše po prostranem rudarskem revirju.

Obrazi trpinov

V svitu električne razsvetljave stopajo mimo upognjeni in izmučeni rudarji. Njih obrazi so še bolj upadli in blede kakor pri belem dnevu. Vsakomur od njih je vtisnjen na licu žig skrbi, trpljenja in pomanjkanja.

— Dober večer! ogovorim starega rudarja. Ali ste dodelali?

— O, srečno, odgovori in me nekam nezaupljivo pogleda. Pa nas vendar niste nameravali zamenjati, ko ste prišli tako pozno semkaj?!

Pojasnil sem mu, da sem prišel, da bi videl nočno izmeno in da bi pokramljal s katerim rudarjem o vsem, kar tem kopalcem črnega demanta teži srce.

Počasi sva stopala navkreber. Kašelja ga je dušil in zdaj pa zdaj se mu je iz prsi izvil globok vzdih.

— Pomislite, mi je začel pripovedovati, že 40. leto delam pod zemljo! Otrok sem še bil, ko sem šel z očetom in materjo iz Trbovelj v Nemčijo — s trebuhom za kruhom. Z 19. letom sem bil že pod zemljo! V westfalskih rudnikih. Oče in mati sta mi kmalu umrla in zato sem se vrnil v domovino.

V najlepših moških letih sem prišel spet v Trbovlje. Kot dobrega in izurjenega kopača so me takoj sprejeli v delo. Baš tedaj so se naši rudniki tehnično naglo izpopolnjevali. Nekaj let nato sem se oženil z domačinko. Imela sva 6 otrok.

Starejši dve hčeri sta poročeni. Eden od sinov je šel koj po vojni v tujino — v westfalske rudnike. Dva sta brezposelna. Najmlajši se je pred meseci vrnil od vojakov, drugega so reducirali. Ni več dela, so rekli. Namestu da bi mi bila sino-

va na stara leta v oporo, sta mi v breme!

— Koliko zaslužite na ših?

— Akordnega dela ne zmorem več, moči mi že pešajo in v prsih me čedalje bolj duši. Pred leti, ko sem bil še zdrav, se nisem bal nobenega prečnika ne opornika. V rovi smo delali prave čudeže! Tovariši so nas krstili za „rajsarje“. Tedaj smo bili na to ponosni, danes mi je pa žal, da smo tako zapravljali svoje moči. Trpljenje, skrbi in strah pred onemoglostjo so nam plačilo!

Prekletstvo tehnike!

Toda takrat nismo poznali strojev, kakršni danes nadomeščajo ročni odkop. Mi stari rudarji smo kopali premog še z rokami. Pomagal nam je edino smodnik, če roke niso mogle naprej. Pa smo kljub temu mnogo izkopali, čeprav smo izkopane odkope zasipali še z roko. Delali smo pač z veseljem, ker nismo imeli strahu pred bodočnostjo...

Kako se je vse izpremenilo! V rudarskih obratih stroj čedalje bolj izpodriva delavca. Pred leti so privlekli v naše jame prve zasekavalne stroje. Potem vrtna in odkopna kladiva. In pravre za nakladanje premoga iz odkopov v vozičke.

Spočetka smo se ogibali strašnih strojev, ki s silovitimi sunki pretresajo človeku dušo in telo. Polagoma smo se pa privadili tem pridobitvam moderne tehnike. Molče smo dalje delali. Postali smo sužnji strojev.

Dostikrat premišlujem o tem prekletstvu strojev. Namestu da bi nam olajšali in skrajšali delo, so nas stroji vrgli na cesto in v bedo. In kdo je bil tisti, ki je storil, da so prišli stroji v jame? Da so jih sploh iznašli? Mi, mi, naši žulji so jih ustvarili, naše delo, nakupičeno v kapital, jih je rodilo! In zdaj so nas pehnili v še večje trpljenje! Ali ni to strašno? Saj stroji niso krivi ne nedolžni! Samo ljudje so, ki so jih ustvarili in kupili z našim delom, da zdaj izpodrivajo naše delavne roke...

Strokovne organizacije

— Kaj menite o delavskih strokovnih organizacijah?

— Huda rudarska kriza je naše rudarje posebno v zadnjih dveh letih kruto prizadela. Praznovanja so nas vrgla v dolgove pri trgovcih in obrtnikih. Lani so še mezde znižali. Največji reveži so tisti, ki imajo še kopico bledeh in bolnih otrok.

Ti hudi časi so našli naše delavstvo nepripravljeno! V strokovne pokrete so voditelji vtihotapili politiko, ki je smrt strokovne solidarnosti rudarskega proletarijata. Zaradi nesloge in preprirov v organizacijah je vedno trpelo le delavstvo.

Nas stare rudarje silno skrbi, kaj bo s pokojninsko blagajno Bratovske skladnice. Star sem že. Miru in počitka potreben. Moči me zapuščajo po 40-letnem garanju v podzemeljskih rovih. Kaj bo, če se bo kriza še poostрила? Če se zamajejo še ti rahli temelji našega starostnega zavarovanja? Potem bomo prišli tudi mi v veliko armado staroupokojencev-beračev, ki tavajo danes kakor sence po rudarskih revirjih, siromakov, ki prosijo in moldejujejo za podpore, dokler je ne dobe za večno — na Parašuhovem travniku.

Stgr.

Statistika groze

1352 ljudi v naših umobolnicah

Statistika umobolnih v Sloveniji! 1352 jih je bilo lani v naših treh umobolnicah: v bolnici za duševne bolezni na Studencu, v bolnici za duševne bolezni v Ljubljani (bivša prisilna delavnica na Kodeljevem) in v zavodu pri Sv. Jožefu.

Izmed vseh statistik je ta gotovo najbolj grozna. Njene številke najbolj pretresejo človeka. Posebno če si kdaj imel priliko videti, kako žive bolniki v umobolnicah. Kako čepe po kotih, zatopljeni vase, ali pa besne v prisilnih jopičih. In veš, da more večino njih rešiti samo smrt!

Lanski prirastek — 335 umobolnih

V umobolnici na Studencu je bilo ob pričetku lanskega leta 418 bolnikov, in sicer 206 moških in 211 žensk. Ta blaznica ima dva razreda, tretjega in drugega: večina umobolnih je bila v tretjem razredu, ki manj stane. V drugem razredu z boljšo hrano in večjo udobnostjo je bil samo 1 bolnik. Statistika kaže, da je dotok žensk v umobolnice večji kakor moških. Lani so sprejeli na Studencu 42 bolnikov in 55 bolnic, vse v tretji razred, 1 umobolnico pa v drugi razred. 97 novih nesrečnejšev je torej samo lani prišlo na Studenc, tako da jih je bilo ob začetku leta na Studencu 516.

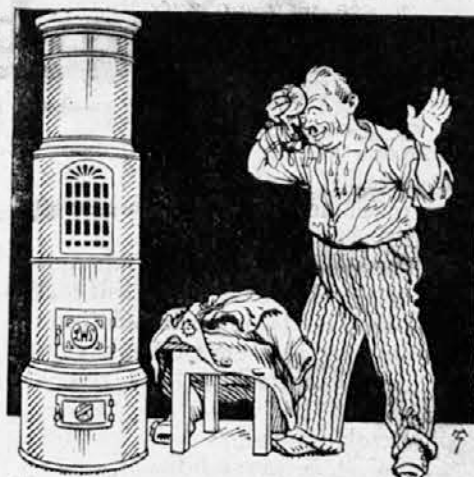
V umobolnici v Ljubljani je bilo ob koncu lanskega leta 320 bolnikov (164 moških in 156 žensk). Mem letom so jih sprejeli 160 (71 moških in 89 žensk).

V zavodu pri Sv. Jožefu, kjer so večinoma versko blazni, so imeli v začetku lanskega leta v oskrbi 279 umobolnih (138 moških in 141 žensk). Med letom so jih sprejeli 77 (49 moških in 28 žensk).

Od 1352 jih je ozdravelo samo 20!

Znano je, da so duševne bolezni povečini neozdravljive. Zato se ne smemo čuditi tej mali številki onih srečnejšev, ki jih je lani večja zdravniška nega vendarle rešila večne teme duha. Na Studencu so ozdravili 6 moških in 10 žensk, v ljubljanski umobolnici pa 3 moške in 1 žensko.

Stanje se je lani popravilo 28 bolnikom na Studencu, 16 bolnikom v ljubljanski umobolnici in 3 bolnikom v zavodu Sv. Jožefa. Neozdravljenih, a kljub temu proti jamstvu izpuščenih slaboumnih je bilo lani 30. Pobegnili je s Studenca 5, iz umobolnice v Ljubljani 1 ženska, iz zavoda Sv. Jožefa pa 2 moška. Umrlo jih je v vseh treh zavodih 79. Ako vse te odštejemo, vidimo, da je ostalo ob začetku tega leta v naših umobolnicah 1032 bolnikov. Mor-da jih je pa ravno toliko, ki jih zaradi

Lutovo piš vsak rad kupuje, ker ona s kurivom najbolj varčuje!

ING. GUZELJ, Ljubljana — Šiška
Beljaška št. 4. Telefon 3252

pomanjkanja prostora niso mogli sprejeti v zavode. Sprejemali so namreč samo najbolj nevarne bolnike in v najnujnejših primerih. Pred tedni so spravili okoli 100 umobolnih s Studenca in iz Ljubljane v novo umobolnico Novo Celje v Savinjski dolini. V zavodih pa kljub temu ni prostora, ker so že doslej sprejeli ca. 30 bolnikov iz opazovalnice ljubljanske bolnice.

Žrtve alkohola in sifilide

Večina umobolnih je žrtev alkohola in sifilide, te strašne bolezni, ki zahteva po vojni tudi pri nas čedalje več žrtev.

Pouk o groznih posledicah in o obrambi pred to spolno boleznijo in pa zmernost v uživanju alkoholnih pijač bi torej mogla znatno skrajšati te strašne številke. Hvala Bogu, da nas civilizacija še nima tako v krempljih kakor n. pr. Ameriko, kjer naraste število umobolnih na leto za 60.000! Dokaz, da stopa umobolnost vstric z napredkom človeštva. Zato pa imajo v Ameriki tudi dvanajstkrat toliko umobolnic kakor univerze... m. z.

Mnogim stvarim gre prav tako, kakor mn. gim. Dobrim ljudem. Dokler jih ne spoznamo, jih niti ne pogrešamo; ko pa jih spoznamo, jih ne moremo več pogrešati. — Prav tako gre:

Bežekovim testeninam
zajamčeno 8 jajčne kval.

Ljubljanska reportaža

V ljubljanski Zvezdi, ki je nekoč razburjala ljubljanske duhove, ker so jo samo nameravali preurediti, je stala blizu vremenske hišice baraka in v tej baraki je prodajala stara prijazna ženica kolače, sladkarije, fige, pomaranče in šabese. Ondani so pa prišli mestni delavci s sekirami in krampi in so splezali na streho te barake. Kakar bi šlo za stavo, so je začeli podirati. Ženica je vsa preplašena nosila iz barake svoj siromašni inventar. Ko sem jo vprašal, kako to, da ji domek v taki naglici podirajo, mi je rekla, da sama ne ve, komu na magistratu je naredila kaj hudega. Ženica ves dan ni prišla k sebi, tako ji je bilo hudo. In najbrž še danes razmišlja, komu je storila krivico, da so jo na tak način pregnali iz barake, zdaj sredi zime.

Ženici bi pač vsi privoščili, da bi s selitvijo njene siromašne barake počakali vsaj do pomladi.

Indirektno

„Človek božji, kakšen pa si?“
„Zob sem si dal izdreti.“
„Pa te je zdravnik tako zdelal?“
„Njega bi šele moral videti!“

Srčna bolezen

Novela. — Napisal H. Wagner.

„Koga vidim? Vas, gospodična Boža? V moji ordinaciji? Kaj naj to pomeni? Pa vendar niste bolni?“

„Pač, dragi doktor... Toda najprej vas moram nečesa prositi: ali mi obljubite, da ne boste izdali mojega staršema, da sem prišla k vam? Ali mi obljubite?“

„Zakaj?“

„Vzrok imam.“

„Nu, če že mora biti...“

„Da, biti mora!“

„Dobro, obljubim!“

„Hvala vam... In zdaj k stvari... To se pravi, če imate malo časa zame, dragi gospod doktor?“

„Na žalost več kakor bi rad. Pacijenti so še zelo redki. Vzrok bo pač v tem, da je moja praksa še mlada.“

„Saj ste tudi sami mladi!“

„Jaz? Kako to mislite? Aha... Menda niste hoteli reči, da pacienti nimajo pravega zaupanja v mojo mladost?“

„Kje neki! Ravno narobe! Jaz na primer imam v vas zelo veliko zaupanje, gospod doktor!“

„Hvala lepa! Vaše zaupanje mi je seveda v veliko čast. Upam, da se ga bom vrednega izkazal, draga gospodična Boža.“

„Tudi jaz upam. Bilo bi preveč strašno, če bi se v vas prevarala. Zakaj če mi vi ne pomagate, mi nihče drugi ne bo mogel pomagati.“

„Zdaj ste me pa res prestrašili... Ali je tako hudo? Kaj pa vam je prav za prav?“

„O, vprašanje je mnogo lažje kakor odgovor... Da!... Torej, stvar je tale... To se pravi, počakajte: ali mi ne bi postregli s cigareto?“

„O, prosim, gospodična Boža!“

„Hvala... Pa vi, ali si je ne mislite prižgati?... Ne, brez ugovora! Nič se ne ženirajte, čeprav mi zdaj le niste prijatelj, nego — na žalost — samo zdravnik... Stvar je tedaj tale: rada bi diagnozo.“

„Kje pa vas boli?“

„Tule.“

„Kje?“

„Nu, tukajle!“

„Srce mislite?“

„Da, srce.“

„Hm, to me čudi... Ali imate organično hibo?“

„Ne!“

„Ne?... Potem moram pač domnevati, da gre za nevrozo.“

„Ne — tudi to ne!“

„Tudi to ne, pravite? — Hm, potem pač ne bo kazalo drugega, kakor da vas temeljito preiščem.“

„To bi bilo popolnoma odveč, gospod doktor. Moje srce je zdravo.“

„Vaše srce je zdravo, pravite? In vkljub temu —?“

„Da, vkljub temu —“

„Tega ne razumem.“

„Tudi jaz ne razumem... Kaj naj bi le bilo? Da, kaj naj bo, če ima človek popolnoma zdravo srce, pa ga vendarle boli? Hudo boli! Pa ne samo to! Če ima človek vrhu tega še vročino!“

„Vročino?“

„Da, vročino. Posebno ponoči... Oh, časih mi srce tako razbija, kakor bi mi ga hotelo razgnati... Le

zakaj? Ali mi ne bi mogli povedati?“

„Hm!“

„Nemara zato, ker je še tako mlado? In ker tako koprni?“

„Koprni?“

„Da!“

„Po čem?“

„Po nekem človeku.“

„Hm!“

„Da. Moje ubogo srce koprni. Koprni po nekem človeku. In sicer po nekem možu.“

„Po nekem splošnem možu?“

„Ne! Po nekem določenem možu.“

„Hm! Tak tako! To se pravi... Skratka, draga Boža: temu se pravi ljubezen!“

„Ali tako dobro veste?“

„Mislim, da. To se pravi, ne iz izkustva. Ne, to ne. Pa bi vendarle na to prisegel. Da, gospodična Boža... Diagnoza, kakor vidite, ni bila težka.“

„Če vi to rečete, gospod doktor — bom že morala verjeti... Torej ljubezen. Nu, da... Ali je ljubezen mar bolezen?“

„Bolezen? Je in ni. To je pri vsakem človeku drugače.“

„In so za to kakšna zdravila?“

„Za ljubezen?“

„Ne — za bolečine, ki jih povzroča bolna ljubezen.“

„Seveda so zdravila!“

„Kakšna?“

„To je spet odvisno od tega, kakšen je človek. V vašem primeru, draga gospodična Boža, bi bilo to zdravilo mož.“

„Kateri mož?“

„Kakšno vprašanje! Tisti mož kakopak, ki je tako srečen, da ga ljubite!“

„In kaj naj ta mož stori?“

„Joj, spet tako vprašanje... Ljubiti vas mora!“

„Hm!“

„I, seveda! In poročiti se mora z vami. In vas napraviti srečno... Kaj pa drugega?“

„Mislite?“

„Seveda!“

„Ali pa bo hotel?“

„Če ni bedak, gotovo. Ali si more misliti ljubezničevsko ženo, kakor ste vi, gospodična Boža? Ne!“

„Kako to?“

„Kaj mar niste mladi? Bože, kako mladi celo! In potem ste lepi... Saj gotovo veste, da ste lepi?... Da ste bogati, niti ne omenim.“

„Torej mislite —?“

„Čeprav mi je kot prijatelju težko, vam moram kot zdravnik reči: da!“

„Če pa niti ne ve — tisti mož namreč, ki ga ljubim — da ga ljubim?“

„Oprostite, potem pa mora biti, dovolite — bedak! Meni na primer se to ne bi zgodilo.“

„Tako?“

„Ne! Prav gotovo ne! A če je že tako neumen, da ne vidi, da ga ljubite — mu pa povejte!“

„Ali se to spodobi?“

„V ljubezni se vse spodobi.“

„Toda denimo, dragi gospod doktor — mislim namreč... če me ne bi hotel razumeti?“

„O, ti ljubi Bog! Tako neumen vendar ne more biti!“

„Pa vendar jel!“

„Kaj? Ali ste mu mar že povedali? Kdaj pa?“

„Pravkar.“

„Kaaaj?!“

„Seveda! Že pol ure govorim z njim o tem — pa je tako neumen — še zmerom me ne razume...“

(Premor.)

„Boža!“

„Nu, vendar že!“

Dekle z bolnimi očmi

Napisal B. Rihteršič

Ne vem, kaj bi vam danes povedal. Preveč misli je v meni. Komaj da jih sam pregledam. Kadar hodi človek med ljudmi, se ga primejo, da sam ne ve kdaj in kako, z njim gredo kakor sence. Ne more jih pregnati. V njegovo srce se zagrizajo, slednja je kri, in če jo hoče iztrgati, gre z njo kos srca.

Taka je usoda vseh misli, vseh zgodb.

Tudi mojih.

Tudi te.

*

Živelo je nekoč dekle, ne vem, kdaj in kje, le to vem, da sem jo srečal. Blede je bilo njeno lice, dosti preveč blede, da bi moglo biti zdravo. In vendar ni tega nihče opazil. Zato, ker ni nihče gledal nje, ker je vsakdo gledal samo lepoto. Na njenih ustnih je obvisel slednji pogled, na leskečočih se rdečkastih laseh, na rokah, ki so bile kakor dve nemi prošnji.

In vendar je bilo to dekle lepo samo takrat, kadar je gledalo izza priprtih oči. In kakor bi bila vedela — le malokdaj jih je razprla, da pogleda v svet, boječe, skrivnostno. In potem so takoj spet padle veke na zrenice — bala se je.

Stanovala je daleč in vsak dan sem prihajal mimo njenega okna. Zaradi nje. Kaj me je brigala dolga pot, če sem videl njen obraz. Obnemel sem pred njim. Morda bi se bil razjokal, da ni bilo ljudi. Potem pa sem pobesil oči in šel nazaj. Strašna je bila ta pot, ne bi je bil prehodil, če bi ne bilo misli na drugi dan, na vrnitev.

Potem je dolgo nisem videl. Stal sem pod njenim oknom in čakal.

Šesti dan sem vedel. Nikdar več je ne bo k oknu.

Takrat sem bil mlad. Kadar je človek mlad, pravijo, je močan. Pa lažejo. In v tej laži ga prepuste samemu sebi. Dosti premalo je še v njem moči, da bi mu smeli iztrgati roko, ki ga je dotlej vodila. Pošljejo ga v luč, pa oslepi in pade. Sredi poti omaga, ne more naprej.

Tudi jaz sem omagal.

Obolel sem. Ne vem, kakšna bolezen je bila. Ne najdeš ji latinskega imena, ne našega. Smrti sem čakal.

Pa ni bilo smrti — ona je prišla. V noči, ko sem bil tako sam, da se je še duša zbala in zbežala od mene.

Ko sem najbolj trpel, je stopila v sobo. Ni odprla vrat, ni jih za seboj zaprla, nenadoma, sam ne vem kdaj, je stala pred menoj in njena roka je počivala na mojem čelu.

Rok za nagrade v vrednosti 52.000 Din

smo podaljšali do 15. III. t. l.

To smo storili na željo mnogih naših naročnikov, ki niso mogli do 1. febr. utrpeti 40 Din za polletno naročnino.

Ta rok je nepreklicen!

Zato ne odlašajte! Rešite zloženko, ki smo jo priobčili v 51/52. št. lanskega letnika in v 5. št. letošnjega letnika, in pošljite 40 Din za polletno naročnino na „Družinski tednik Roman“, da boste tudi vi imeli pravico do tekmovanja za nagrade. Samo naročnino in zloženko — nič drugega ne zahtevamo od Vas! Če položnice nimate pri roki, pišite ponjo na upravo „Družinskega Tednika Romana“, Ljubljana, Breg 10.

Novi naročniki!

Izpolnite naročilnico, ki smo jo natisnili v 5. št. na 7. str. spodaj — ali pa se naročite kar po dopisnici (75 par). Ne pozabite rešiti zloženko! Videli boste, da je zelo zanimiva.

Če Vam še kaj ni jasno,

dobite vsa potrebna pojasnila ustmeno ali pismeno v naši upravi. (Za pismen odgovor priložite 1.50 Din v znamkah!) Tam se tudi lahko informirate, ali smo Vašo zloženko prejeli in katero številko je dobila.

Ker je vseh nagrad nad 2200, je zelo verjetno, da

vsak dobi nagrado!

Zato bi bilo škoda, če bi izpustili tako lepo priliko iz rok. Čaka Vas Singerjev šivalni stroj za 5.800 Din, radio-aparat za 3.500 Din, gramofon za 2.400 Din, Lutzova peč za 1.400 Din in še 2200 drugih lepih nagrad. (Celotni popis nagrad je objavljen v 5. številki našega lista).

Išče Vas sreča - zgrabite jo!

„Kdaj si prišla? Kako si prišla?“

„Žalosten nasmešek je bil odgovor.“

„Zakaj te tako dolgo nisem videl? Si bila bolna? Si umirala?“

„Nisem bila bolna, nisem umirala.“

„Sklonila se je k meni. Kakor v megli sem jo videl.“

Ni bilo luči v sobi, le cigareta mi je tlela v roki. In ko je bil njen obraz tik mojega, sem potegnil cigareto, da sem v žarečem soju videl njen obraz. Takrat me je obšel strah. Njene oči sem videl, in vedel sem, zakaj jih je vedno skrivala, kadar sem jih iskal. Bolne so bile.

„Zdaj vem,“ sem ji šepnil.

„Zdaj veš. Slep sem kakor si bil slep ti, ki si hodil k meni. Sleherni dan si hodil k meni. Vedela sem in sem te čakala. Nisem te videla.“

Glava ji je zdrknila na blazino, da sem začutil njene lase ob svojem licu.

„Tudi tebe so prezgodaj poslali v luč. Luč žge v oči. Umori jih.“

„Da, luč žge v oči. Umori jih.“

„Meni jih je umorila.“

„Tudi meni jih bo.“

„Tudi tebi jih bo.“

*

Danes sem slep, kakor smo slepi vsi, ki smo premladi stopili v luč. Res je, sami smo si želeli luči, izpustili roko, ki nas je vodila — zdaj tavamo v temi, iščemo, iščemo, trpimo...

Pa ne tožimo. Tudi dekle z bolnimi očmi ni tožilo. Samo njene ustnice so bile molitve, njene bele roke prošnja.

Tudi ti nikar ne toži.

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN
NAPISAL MICHEL ZÉVACO

13. nadaljevanje

Novi naročniki lahko dobe še vseh dosedanjih 12 nadaljevanj!

Roland je zadrgetal. Dve svetli solzi sta se zalesketali v njegovih očeh, toda v ognju sovraštva, ki je gorel v njegovem obrazu, sta še tisti mah izhlapeli — kakor izhlapiata dve rosi kapljici v žaru žgčega solnca.

„In kaj si potem storila?“ je vprašal.

Juana je še globlje pobesila glavo in si z obema rokama pokrila čelo, ki ga ji je bila zalila škrlatna rdečica.

„Visokost,“ je zašepetala komaj slišno, „ne izprašujte me... padla sem...“

„Padla si?“

„Padla... Bila sem brez denarja... Kako naj kupim starega vina za ubogo gospo, ki me je blagoslavljala in me imenovala svojo hčer...“

„Praviš, da ti je moja mati rekla hči?“

„Da, Visokost!... Toda nisem bila vredna tega lepega imena... Ker se nisem mogla več upirati... Nekega večera sem opazila, da moči gospe Silvije ginejo... morala bi ji kupiti okrepčila... obupavala sem, ona pa se mi je smehljala. In tako žalostno mi je rekla, da se bliža konec njenemu trpljenju, da sem si grizla ustnice, da ne bi zavpila na glas... In tedaj sem izgubila glavo... O, Visokost... drugo mi prizanesite...“

„Pripoveduj, dete moje,“ je rekel Roland s tako mehkim glasom, da je Juana jecljaje povzela:

„Šla sem na ulico... bila je noč... neznan moški se mi je približal... mlad plemič... Ko sem se vrnila domov, sem imela steklenico starega vina in živeža... O, Visokost, odpustite mi, da sem z nečistim denarjem hranila vašo mater!...“

Roland je stopil k deklici in padel pred njo na kolena. Prijel jo je za roke in med ihtenjem, ki mu je stresalo ramena, pritisnil pobožno in ponižno nanje poljub.

„Kaj počenjate, Visokost?“ je kriknila Juana. „Pred navadno populičnico klečite!...“

„Kaj počenjam!“ je zaječal Roland. „Častim te in blagosavljam te... O, Juana, sestra moja, ti si svetnica, nedotekljiva si mi, in tvoje ubogo vzvišeno srce je vredno vsega mojega češčenja...“

„Strele božja, duši me!“ je zarlenčal Scalabrino in odprl okno na stežaj.

Nekaj minut se ni v mali, skromni sobi čulo drugo kakor pridušeno ječanje. Rolandu je hotelo počiti srce in morda bi bil umrl od tesnobe, če se mu ne bi vlinele solze iz pekočih oči. Juana je z resnim, a hkrati vedrim obrazom pustila, da ji je Roland pobožno poljubljal roke, kakor bi razumela, da je to najvišje češčenje v skladu z njeno veliko žrtvijo.

Potem je Roland vstal in razdejane črte njegovega obraza so se umirile.

„Dokončaj, dete moje!“ je rekel nežno.

„Malo vam imam še povedati,“ je plaho povzela Juana. „Vašo ubogo mater so naglo zapuščale moči... Pomagala sem ji, kolikor sem mogla, da ni preveč trpela... Kadar mi je zmanjkalo denarja, sem zdaj vedela, kje ga dobim... Nekega večera, bilo je 10. junija leta 1510, natanko ob letu, ko so vas vrgli v ječo, je zaspala v mojem naročju z vašim imenom na ustnicah. Stisnila sem vejico zelenike v njene prekrižane blede roke in jo pokrila z rjuho. In drugi dan, ko so prišli ponjo in sem ostala čisto sama na svetu, me je obšel bridek jok. To je vse, Visokost!...“

Roland je dolgo molčal. Juana je ob teh žalostnih spominih jokala.

Kakšne misli, katere blede pošasti so vstajale v Rolandovem duhu?

Kakšen orkan je divjal v njegovi duši, da je njegov obraz tako strahotno okamenel?

Ali je v duhu prisostvoval smrti svoje matere?

Njegove ustnice so zdaj pa zdaj rahlo zadrgetale, kakor bi s kom govoril...

S kom je govoril?... In kaj je rekel?...

Takrat je zunaj zagrmelo. Bil je eden izmed poslednjih gromov nevihte, ki se je že plegala, Roland se je zdrznil, kakor bi se bil prebudil iz sanj.

„Juana,“ je rekel mehko, „od tega dne nisi več sama na svetu. Brata imaš. Taka je bila gotovo tudi volja moje matere, ki je morala na smrtni postelji videti, kaj se bo zgodilo... saj te je imenovala svojo hčerko... Idi, Juana, idi sestra moja... Tudi ti idi, Scalabrino... Pusti me samega... Iti moram sam vase, da spoznam novega človeka, ki vstaja v meni...“

Juana in Scalabrino sta pogledala Rolanda z očmi, ki je bila skoraj groza zapisana v njih. Nato sta storila, kakor ju je prosil, in ga pustila samega.

Roland je šel v najtemnejši kot sobe, si zakopal glavo v roke in se spustil v globoko premišljevanje.

XX

Vrt na Olivolskem otoku

Šele proti večeru se je Roland vrnil k Juani in Scalabrinu. Nemo je pojedel skromno večerjo, ki mu jo je deklica v naglici pripravila; le od časa do časa se je obrnil s kakšnim vprašanjem na Juano ali na Scalabrina, ki je pripovedoval, kako je živel šest let pod svinčeni mi strehami. Toda o stvareh, ki so

bile v zvezi z njim, ni Roland rekel besedice.

Noč je legala na zemljo.

Nevihta je bila popolnoma ponehala.

Roland se je naslonil na okno, ki je gledalo na пристanišče. Slastno je srkal vase sveži zrak Jadranskega morja, ki je vel čez Lido. Nad njim se je bočilo jasno zvezdnato nebo, in mladi mož je željno upiral oči v migljajoče zvezde, kakor bi hotel iz njih prebrati skrivnost svoje usode.

Doli pod njim so se prebujale Benetke.

Čul je glasove mož, ki so ponujali svežo vodo in dinje, čul je petje čolnarjev in srebrni smeh deklet, ki so se vozile s kavalirji.

Po strašnem dnevu, ki ga je prebil sam s Sovraštvom, se je Roland polagoma vračal v življenje. Grenke misli so stopile v ozadje in pred njim je vstala podoba njegove ljubljene in ga mahoma vsega prevzela.

V nekem zvoniku je bilo enajst. Roland se je zdrznil. Obrnil se je k Scalabrinu.

„Zdaj grem,“ je rekel. „Počakaj me tu!“

„Z vami pojdem, Visokost.“

„Ne! Obisk, ki ga moram napraviti, opravi sam.“

„Taki vendar ne morete na ulico,“ je rekla Juana. „Niti sto korakov ne boste napravili, ko vas bodo spoznali in vas zgrabili.“

Deklica je imela prav. S svojimi zmrušenimi lasmi in dolgo divjo brado ter zasilno obleko, ki jo je bil pobral v gondoli, bi bil Roland gotovo zbudil pozornost ljudi in si nakopal biriče na vrat.

„Sédite!“ je rekla Juana. „V teh rečeh se nekoliko spoznam.“

Roland se je spustil na pručico, ki mu jo je prinesla Juana, in deklica mu je spretno, ko bi trenil, odstrigla brado; nato mu je skrbno počesala lase, ki je imel mehke in fine kakor ženska. Čez deset minut je bil mladi mož docela izpremenjen.

„Zdaj pa še obleka!“ je vzkliknila Juana in odprla veliko skrinjo. „Evo, tole so praznična oblačila ubogega Nina, ki je umrl tisto leto, ko so tebe vrgli v ječo.“

„Nino?“ je vprašal Roland.

„Eden mojih tovarišev,“ je odgovoril Scalabrino. „Eden izmed tistih, ki so se tako ustrašili, ko so vas spoznali na Olivolskem nabrežju...“

Roland se je naglo vrgel v mornarsko obleko, ki jo je Juana položila predenj. Zdaj ga res nihče ne bo spoznal!

Nežno se je poslovil od Juane in šel.

Ko je bil zunaj, je zavil v prvo stransko ulico. Človek je moral poznati Mesto morja kakor ga je Roland poznal, da je smel pustiti v nemar pot po velikih kanalih, ki so prav za prav edine prave beneške ulice.

Vse je bilo prazno. Nikjer žive duše. Šele ko je prišel na nabrežje Velikega kanala, je srečal skupino ljudi. Pogovarjali so se o drznem begu dveh strašnih razbojnikov. Dogodek je očitno po vsem mestu zbudil pozornost.

Ko je tako hodil po ulicah, si je Roland neprestano zadajal vprašanje:

„Kako in zakaj je Dandolo postal veliki državni inkvizitor? Kdaj in zakaj je Leonorin oče prevzel strašno Foscarijevo službo?“

Toda ti vprašanja ga nista tako mučili kakor tretje vprašanje, ki je vstalo iz prvih dveh:

„Zakaj ni Leonorin oče, ko je postal veliki državni inkvizitor, porabil svojega vpliva za to, da me reši?“

A čudno: to vprašanje si je s silo izbijal iz glave, kakor bi se ga bal.

In vsa ta tesnoba, ki ga je stiskala za grlo, je skopnela pred odgovorom, ki si ga je sam dal:

„Leonora mi bo z eno besedo vse pojasnila.“

In med tem ko so se na dnu njegove duše porajala ta vprašanja, ga je začelo vznemirjati nekaj drugega. Kako naj se pokaže pred Leonoro, da je ne bo nepričakovano srečanje ubilo? In že si je naredil načrt. Popne se čez zid na vrt, zbudi katero služabnico in se pokaže Leonorinemu očetu. Potem bo že videl, kako bo.

Ko je imel za seboj poslednji most in je stopil na Olivolski otočič, skoraj natanko na isti kraj, kjer je bil pred šestimi leti podrl Scalabrina, mu je začelo sree divje

Radio aparati
tvrdke

Jugošport - Ljubljana

Dalmatinova ul. 13

so najmodernejši, so zelo selektivni. — Sprejem izredno čist in močan. — Ugodne cene!

Ako Vam naš list ugaja,

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam.

razbijati. Hotel je stopiti dalje. Toda zdajci je začel trepetati po vsem životu in kolena so mu kleknila, da je moral sesti na stopnice pred cerkvijo.

„Daj no,“ si je začel dajati poguma. „Gotovo je, da ni ona nič manj trpela kakor ti. Gotovo je, da jo bo nenadno svidenje silno pretreslo. Toda na koncu koncev je trpljenje vendarle hujša reč kakor veselje... in tele minute, ko se obotavljaš, so izgubljene za tvojo srečo.“

Pa se vkljub temu ni mogel odločiti, da bi stopil proti Dandolovi hiši. Zakaj dobro je čutil, da to ni edina reč, ki mu gloda mozeg... Čutil je, da je njegovi tesnobi vzrok ta strašni vprašaj:

„Zakaj me ni Dandolo rešil, ko je prišel na oblast?“

Nenadoma je vstal in krenil ob cerkvi proti vrtu. Stopal je kakor bi šel na morišče. V tisti minuti se mu je zdelo, da se nebo podira nanj, tako strašna groza ga je prevzela pred katastrofo, ki ga čaka. Kakšna katastrofa?...

Mladi mož ni vedel!... Če ni Leonora morda že mrtva! Ali pa kaj drugega! In to drugo je bilo tisto, kar se je bal do kraja domisliti.

Nenadoma se je zagledal kraj zidu, ki je obdajal Dandolov vrt. Zagledal je mala vrata. Zagledal je grmičje okoli mogočne temne cedre. Same drobne reči, ki jih je tisočkrat in tisočkrat tako jasno videl pred seboj, ko je v ječi koprnel po prostosti.

A še tisti mah je njegov strah izginil, kakor bi ga bil veter odpihnil. Val ljubezni je odnesel njegovo tesnobo, nedoločni strah, ki ga je tiščal v prsih, in vprašanja, ki jim je zaman iskal odgovorov.

Tako je stal nekaj minut, težko sopeč, nem in drgetajoč. Občutek ljubezni je bil tako mogočen v tistem trenutku, ko se je zavil čez zid na vrt, da ni niti sekunde več dvomil, da bo že prihodnji mah zagledal Leonoro.

Dve sekundi nato je bil na vrtu. Postal je, da se oddahne, da prežene množico spominov, ki so vstali v njem, in pogledal okoli sebe.

Vrt je bil prazen. Zdel se je popolnoma zapuščen. Trava je bila porasla pota na njem in cvetlice so se izgubljale sredi bohotno razraslega grmičja.

„Kaj naj to pomeni?“ je zajecel Roland.

Obrisal si je potno čelo in zarvenčal:

„Če je mrtva, je boljše, da takoj zvem.“

Zamajal se je. Še nikoli v življenju mu ni bilo tako tesno pri srcu. Pušča je vendar sleherno opreznost, je krenil naravnost proti hiši in trdo potrkal na vrata.

Isti mah ga je prevzelo začudenje, da stoji pred vrati in da je že

potrkal. Zazdelo se mu je, da je njegov udarec s pestjo po vratih, ki je od njega še vse odmevalo v hiši, nekaj nepopravljivega. Tisti trenutek bi bil rajši daleč, daleč, hotel bi, da ne bi bil nikoli prišel... In za srce ga je zgrabil blazni strah, da mu ne bo nihče odprl... da je hiša prazna in zapuščena, kakor je vrt zapuščen...

Pa ne!...

Začul je korake v hiši... Nekdo je prihajal... Toda odmev teh težkih korakov, ki so Rolandu udarjali na uho, se je skoraj izgubil v razbijanju njegovega srca... Za trenutek ga je obšel omotičen občutek, da mora umreti... izdihniti od veselja, ko zagleda Leonoro...

„Kdo je?“ je vprašal neki glas.

Roland se je osvestil. In z mirnim glasom je odgovoril:

„Človek, ki prinaša važno vest.“

Vrata so se napol odprla. Za njimi se je prikazal verižni zapah. Slabotna luč. In v siju te luči glava, ki jo je Roland prvi mah spoznal.

Bil je stari Dandolov oskrbnik.

„Kdo ste?“ ga je vprašal. „Kako ste ob tej uri prišli na vrt? Gotovo ne brez slabih namenov. Zato vas pozivam, da greste...“

„Gospod,“ je zaprosil Roland in sklenil roke, „ne odganjajte me! Izobčenec sem. Res je, vdrl sem na

V 24 urah

barva, plisira in kemično čisti
obleke, klobuke itd. Škrobi in
svetlolika srajce, ovratnike, za-
pestnice itd. Pere, suši, munga
in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Ljubljana

vrt; a kako naj bi bil drugače prišel, da me ne bi bili zalotili? Ali nimate usmiljenja z izgnancem?“

Starec je pogledal neznanca, ki je govoril s tako boleznim glasom, da ga je streslo v srce. In na njegovem obrazu je videl toliko trpljenja, v njegovih očeh toliko poštenosti, da je odpel verigo in odprl vrata na stežaj.

„Vstopite! Nihče naj ne reče, da je stari Filip, ki je bil vse življenje poštenjak, odrekel zatočišče izgnancu! Dal Bog, da bi v Benetke kdaj prišli drugi časi kakor so sedanjí z ovadbami in izgoni.“

Roland je vstopil. In med tem ko je starec na dolgo in široko tožil in jadikoval, se je presenečen ozrl okoli sebe.

„Trepetel!“ se je začudil oskrbnik. „Kako ste blede! Dajte, pomirite se!“

Roland se mu je za te besede nemo zahvalil. Zobje so mu šklepetali in prsi mu je širilo ihtenje.

Nahajal se je v Dandolovi jedilnici.

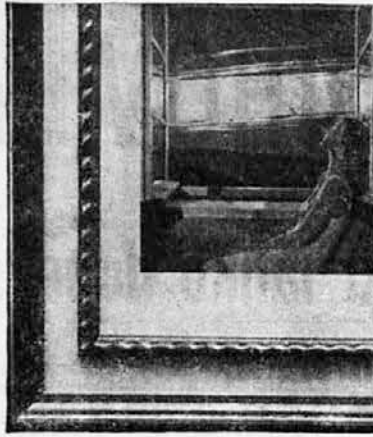
Nič se ni v njej izpremenilo.

Še zmerom so stali tam stari leseni stoli z visokimi naslonili, prekriti z vezenjem, ki ga je bila Leonora napravila; še zmerom ista masivna miza, ista omarica s kozarci, isti srebrni svečniki.

Tu, v tej sobi je tiste čase sedel z Leonoro. Vsi prizori prošlosti so vstali pred njim. Hotelo ga je zadušiti. Bilo mu je, kakor da mora umreti.

„Sedite,“ je rekel stari Filip, „in pomirite se. Pri Križanem vam

JULIJ

OKVIRJI, SLIKE,
OGLEDALA, STEKLO,
PORCELAN

KLEIN

LJUBLJANA

WOLFOVA ULICA ŠT. 4

Telefon št. 33-80

zagotavljam: nikomur ne bo prišlo na um, da bi vas tu iskal — kol-nem se vam.“

Roland se je spustil na stol.

Starec mu je natočil kozarec vina in mladi mož ga je na dušek izpil.

„Morda ste lačni?“ je vprašal oskrbnik.

„Ne... hvala,“ je odgovoril Roland.

Polagoma se je pomiril. Ukrotil je živce, da mu niso več drgetali, in obrzdal srce, ki mu ga je hotelo raznesti, in ko ga je minila poprejšnja strašna tesnoba, je izpregovoril:

„Gospod, hvala vam za vaš topli sprejem. Povedati vam hočem vso resnico. Izgnali so me iz mesta, pa sem se skrivaj vrnil v Benetke, da poiščem velikega inkvizitorja. Povedali so mi, da je to njegova hiša. Počakal sem noči in prišel...“

„Pa ste se zmotili!“ je vzkliknil oskrbnik.

„Kaj? Ta hiša ni Dandolova?“

„Seveda je. Samo Dandolo nič več v njej ne prebiva. Tudi na obisk ne pride nikoli več sem. Le jaz sem še ostal v hiši, da pazim nanjo. Gospod Dandolo pa stanuje v svoji palači ob Velikem kanalu...“

Roland se je oddahnil.

Dandolo ne prebiva več na Olivolskem otoku! Zdaj mu je vse razumljivo! Krik veselja se mu je izvil iz grla.

„O, zato se mi je torej zdel vrt tako zapuščen!... In od kdaj stanuje Dandolo v novi palači?“

„Ob svetem Janezu bo dve leti.“

„In... seveda... njegova rodbina je pri njem... kajne?“

„Njegova rodbina?... Kakšna rodbina?“

Roland je vztrepetal in mrzel znoj mu je udaril iz čela.

„Rekli so mi, da ima... hčer...“

„Ah! Gotovo mislite signoro Leonoro?“

„Da... ali je... umrla?“

Ob naporu, ki so ga stale te besede, je Rolandu vsa kri izginila iz obraza.

„Umrla?“ je začudeno ponovil starec. „Bog ne daj! Polna življenja je in lepa, kakor le kdaj!“

Roland se je ugriznil v ustnice do krvi, hoteč udušiti nečloveški glas blaznega veselja, ki se mu je trgal iz grla. Ta edina sekunda ga je noplčala za šest let trpljenja.

Starec pa je z enakim glasom nadaljeval:

„Signora Leonora stanuje kako-pak v palači svojega blagorodnega moža... Ohe, gospod izgnanec, kaj pa vam je?“

Roland je bil v skoku planil na noge. Bled ko smrt, z razmršenimi lasmi in blaznim ognjem v očeh je zgrabil starca za ramena in ga divje stresel. In njegov glas je rjovel:

„Zavrženi hlapec, Leonora je omožena, praviš?“

„Da...“

„Od kdaj? Govori, da te ne zadavim!“

„Že dve leti!“ je zahropel starec.

„Ime njenega moža?“

„Altieri!“

Roland je zavihtel svoje stisnjene pesti proti nebesom in oči mu je zalila kri. Zateglo ječanje se je izvilo iz njegovih ust, neizrekljivo pretresljiva tožba, in opotekaje se, kakor iz uma se je brez besede obrnil in šel, podoben od strele zadetemu hrastu, ki ga žene hudournik s seboj.

Starec je stal kakor pribit in trepetoč poslušal to strašno ječanje, ki se je oddaljevalo in polagoma zamrlo.

In potem je na vrtu Dandolove hiše spet zavladala tišina. Kalilo jo je le drobljenje slavca, ki je pel v vrhu velike cedre pesem svoje ljubezni.

Kaj je počel Roland tisto noč?

Ali je taval po tihih beneških ulicah, išoč v spominu izgubljeno srečo? Ali je oprezal okoli Altierijeve palače, da bi kje zagledal Leonorino senco? Kakšne misli so mu naskakovale možgane?... In kako je mogel premagati obup?...

Kdo bi to vedel!...

V življenju nekaterih ljudi so ure, ki jih ni moči pojasniti ne presoditi — ker ti ljudje v teh urah niso več ljudje...

Zato ne bomo razglabljali o tem, nego bomo nadaljevali našo povest, držeč se samo dogodkov, ki nam bodo sami razodeli, kako strašne sklepe je tisto noč spočel Rolandov duh.

Zjutraj šele se je mladi mož vrnil v Juanino hišico.

Deklica in Scalabrino gotovo nista bila stroga opazovalca. Toda ko sta zagledala ta obraz, ki se je zdel kakor iz kamna, ju je mrzlo izpreletelo. Scalabrino je pozneje priznal, da se mu je tisti trenutek zdelo, kakor bi bila v sobo stopila marmorna postava; ob pogledu nanjo ga je zgrabila čudna groza za vrat. V Rolandova usta se je zarezala trda črta, in kdor bi hotel odkriti v njegovih očeh odsev kateregakoli čuvstva — ljubezni ali sovraštva — bi ga zaman iskal. Pa vendar je žarel v njegovih razširjenih zrenicah navzdržljiv ogenj, trd kakor lesk jekla.

Ko je Roland vstopil, je Scalabrino zagnal krik veselja.

Gramofone, plošče

kupim edino najugodnejše, ker je največja izbira, edino le pri

„APOLLO“

Ljubljana, Miklošičeva c 38 Palača Grafike.

Najmodernejša izposojevalnica plošč

Dialog v ranem jutru

„Prosim lepo, gospod stražnik, nekaj bi vas rad vprašal, če bi mi dovolili in bi bili tako prijazni, da bi mi odgovorili.“

„Kaj pa bi radi?“

„Prosim lepo, rad bi vprašal, gospod stražnik, koliko bo zdajle ura?“

„Pet.“

„Najlepša hvala, gospod stražnik, zelo ljubezno, toda še eno vprašanje bi imel, če dovolite in če smem vprašati...“

„Kaj pa še?“

„Prosim lepo, pet zjutraj ali pet zvečer?“

„Pet zjutraj.“

„Tako, najlepša hvala, zdaj pa bi vas samo še nekaj malega vprašal: danes ali včeraj?“

★

„Dragi prijatelj, ali bi mi mogel posoditi tri kovače?“

„Prav rad, samo bojim se, da se ne bi zaradi njih razdrlo najino prijateljstvo.“

„Oprosti — kaj sva mar prijatelja?“

V restavraciji

„Kaj pa je spet to?“ zavpije gost na natakara. „Kaj naj pa pomenijo te črne pike na moji špinači?“

„Ne vem.“ odgovori natakara. „Nemara bodo vitamini, ki se o njih zadnje čase toliko bere!“ („Pester Lloyd“)

★

„Zdaj veste, otroci, zlahtne kovine ne zarjave. Povejte mi katere!“

„Zlato!“

„Prav!“

„Srebro!“

„Prav! Še kaj!“

Tedaj se oglasi paglavec v zadnji klopi:

„Stara ljubezen, gospod učitelj!“

Bo menda držalo!

„Ali že veste, kaj mi je?“ vpraša gospa verižnica, ko je dobre četrt ure pripovedovala zdravniku, kaj vse ji manjka.

„Še ne!“ odgovori zdravnik. „Brez obdukcije ne spravim na dan!“

Zunanja znamenja

Mirtič je od včeraj, kakor temu pravijo, slamnat vdovec. Ves vesel je spremil svojo ženo na postajo, in ko je vlak odpihal, se je jadrno odpeljal domov.

„Tako, to bi bilo opravljeno.“ se je oddahnil. „Zdaj pa hitro prstan s prsta, hlače zlikati, kravato zakrpati in gumba prišiti na hlačah — potem živa duša ne bo več vedela, da sem oženjen.“

Krivo razumel

Mlada žena (možu, ki je ravno prišel iz pisarne): „Pomisli, Viktor, kuharica ti je prismočila tvojo najljubšo jed. Ali se boš potolažil, če dobiš poljubček?“

„Seveda, srček! Kar pokliči jo!“

★

„Hudič naj vzame kopanje!“

„Kaj si se prehladil?“

„Ne, zaročil!“

Doslovno

K zdravniku Kreibichu pride nekoč lep, eleganten mlad gospod. Kreibich ga preišče, nato pa ga vpraša, kakor je imel navado, kaj je njegov poklic.

„Prvi ljubimec.“ je ponosno odgovoril mladi mož.

„To pot menda ne bo držalo.“ je zagodrnjal Kreibich.

★

„Papa, zakaj pa se reče ‚materinski jezik‘?“

„Ker oče nikoli ne pride do besede.“

Zlobno

Dama kaže sliko, ki jo kaže kot dojenčka v maminem naročju: „Taka sem bila pred 18 leti!“

Gospod: „Kako srčkani ste bili! Kdo pa je otrok, ki ga imate v naročju?“

Med židi

„Kaj stane meter tega blaga, gospod Izakovič?“

„No, ker ste vi, vam dam meter za sto Din!“

Mojzes (sam pri sebi): „Če zahteva sto Din, misli samo devetdeset, spustil mi bo na sedemdeset, dal bi mu šestdeset, zato mu ponudim štirideset Din.“

Izkušnjo ima

Sodnik: „Priča Koren, zakaj nočete priseči?“

„Ker se bojim prisege!“

„Zakaj pa se bojite?“

„Se vselej, kadar sem prisegel, so me zaprli!“

★

„Kako se neki piše tistile gospod na oni strani ceste, ki tako hiti?“

„Njegovega pravega imena ne vem, pravijo pa mu Kurje oko.“

„Kurje oko?“

„Da, ker je zmerom na nogah!“

★

„Mama, kdo pa prav za prav nese jajca?“

„Kokoši, sinko!“

„Ne petelin?“

„Ne, sinko, petelin ne nese jajc.“

„Tako?! Ali noče, ali ne more?“

Ni mu verjel

„Ko ste bil poslednjič tu, obtoženec, sem vam vendar rekel, da upam, da vas ne bom več videl!“

„Vem, gospod sodnik, toda gospod stražnik mi ni hotel verjeti.“

Prelisičil ga je

To se je zgodilo v Aberdeenu na Škotskem.

Neki zdravnik je imel navado, da je zahteval od pacienta, ki je prvič prišel k njemu, 5 šilingov, kadar se je drugič oglašil, pa samo 3.

Zato je šel Bill k njemu in pozdravil:

„Tako, zdaj sem pa spet tu!“

„Saj vas še nikoli nisem videl!“ se je začudil zdravnik.

„Pač — prejšnji teden sem bil pri vas.“

Zdravnik je razumel, da boče Bill prihraniti 2 šilinga, pa ga je vkljub temu preiskal. Nato pa je rekel:

„Kar nadaljujte s tistimi zdravili, ki sem vam jih prejšnji teden zapisal. Tri šilinge prosim!“

Nasveti za zdravje

Če te „zgrabi“ slepič

Zadnjič je na Dunaju umrl neki zdravnik za vnetjem slepega črevesa — ker je šel prepozno v bolnico. Dopoldne ga je začelo boleti v trebuhu, pa se ni zmenil za to in je popoldne celo ordiniral, čprav mu je postajalo čedalje huje. Drugi dan so ga operirali, pa je bilo že prepozno.

Ta dogodek ni samo žalosten nego tudi poučljiv. Iz njega vidimo pred vsem, kako težko je ločiti vnetje slepega črevesa od drugih manj nevarnih trebušnih obolenj. Ta zdravnik je prav dobro vedel, kako se napove vnetje slepiča — in vendar na sebi ni slutil, da je stvar tako resna. Drugače se gotovo ne bi bil obotavljal in bi vprašal katerega svojih tovarišev za svet, posebno ker je moral vedeti, da se pri akutnem vnetju slepiča gnojenje zelo naglo širi, da prodre gnoj hitro v trebušno duplino in povzroči nevarno vnetje trebušnice, pri kateri dostikrat niti operacija več ne pomaga.

Če torej še zdravnik ne spozna signalov akutnega vnetja slepiča — kako bo potem vedel nevesčak, kdaj ga „zgrabi“ ta nevarna bolezen! Da to drži, dokazuje tudi to, da se v pre mnogih primerih vnetja slepiča ljudje prepozno zatečejo k zdravniku.

Pa je tudi razumljivo: bolečine v trebuhu in slabost se dostikrat v življenju pojavita; kdo bo zato takoj mislil na nekaj tako resnega? Toda po navadi vendarle ne manjka zanesljivih momentov, ki obrnejo pozornost na slepič. Važno je pri tem v prvi vrsti to, da so pri vnetju slepiča bolečine v trebuhu trajne in ne kakor pri navadnih črevesnih krčih samo periodične, t. j. od časa do časa se ponavljajoče. Tudi se pri vnetju slepiča te bolečine navadno čedalje bolj stopnjujejo. Drugi važni moment so slabosti, ki se pojavijo obenem s trebušnimi bolečinami ali pa pozneje, slabosti, ki povzročijo bljuvanje. To bljuvanje pa ni tako kakor pri pokvarjenem želodecu, ker ti po njem ne odleže: tudi to je precej zanesljivo znamenje, da se ti je vnel slepič.

Tako imamo zdaj že dva važna momenta za določitev nevarnega vnetja slepiča: trajne bolečine v trebuhu in bljuvanje, po katerem ti ne odleže. Tretji moment je pa vročica. Vročica je pri trebušnih bolečinah in slabostih vselej sumljiva, čeprav zmerom ne bo krivda na slepiču. Podobne simptome opažamo na primer tudi pri akutnem vnetju žolčnega mehurja. Seveda je treba tudi tu čim prej poklicati zdravnika in njegova naloga je napraviti natančno diagnozo.

Vročica, združena s slabostjo in bolečinami, ki so najhujše na desni strani trebuha, nekako v višini popka, je vsekako resen opomin, da se je vnel slepič. Toda izrečno moramo opozoriti, da nikakor ni odločilno, če se bolečine pojavijo ravno na omenjenem kraju. Zakaj koliko je ljudi, ki imajo drob ravno narobe urejen ka-

kor je normalno, ljudje, ki imajo tisto na desni, kar ima normalen človek na levi, in nasprotno. In zato se tudi lahko zgodi, da kateri človek občuti „slepiške“ bolečine čisto drugod! Vzrok je v tem, da je oboleli črevesni podaljšek črevesa nenavadno dolg in se zato utegne časih obrniti navzgor ali na stran ali pa proti sredi telesa. Zato se ne smemo zanesti na to, ali nas boli v okolici slepiča ali ne. In zato je nujno potrebno, da gremo, če nas prime vročica in nas v trebuhu boli, nemudoma k zdravniku. Akutno vnetje slepiča se naglo pojavi in hitro razvije. Že ure igrajo veliko vlogo!

Druga je stvar, kadar gre za kronično vnetje slepiča. Tu bolečine niso tako hude, tudi temperatura ni tolikšna. Nadaljna simptoma sta pomanjkanje teka in od časa do časa slabost. Seveda gre lahko tudi za kakšno drugo bolezen. Da dožene diagnozo, vzame zato zdravnik na pomoč röntgen. In če nesporno ugotovi, da gre za kronično vnetje slepiča, vendarle ne bo takoj operiral, razen če grozi nov nevaren napad. Drugače pa počaka, dokler se bolni organ ne pomiri. Bolnik mora ležati in uživati samo lahko hrano, potem vnetje hitro poneha. In šele potem je na mestu operacija.

Takrat pa je operacija tudi potrebna in bi bilo nespametno, če bi je bolnik odklonil, češ da mu je že dobro. Zakaj oboleli slepič se kaj rad nenadoma vnoveče vname in takrat utegne biti stvar mnogo nevarnejša — kajti nihče ne ve, ali bo tedaj imel priliko za takojšnjo operacijo.

Domače ognjišče

Koliko gospodinja napravi

Delo gospodinje nam bo postalo nazornejše, če si ga ogledamo v luči statistike. Neki Američan je izračunal, da napravi žena samo za kuhanje večerje povprečno 651 korakov, za kosilo pa celo 996! Gospodinja, ki opravlja svoj posel 50 let, napravi tedaj okoli 27 milijonov korakov ali 13.500 km, če računamo vsak korak samo pol metra — to je toliko kakor od Ljubljane do Mandžurije ali pa še več. Lep in časten rekord!

Sočivne omlete na francoski način

Tele recepte pri nas le malo poznamo. Tem bolj pa jih cenijo v Franciji in Italiji. Dosti ljudi ne mara mesa, tudi sočivje s prežganjem jim ne tekne. Pri nas pa delamo sočivje po dunajskem vzoru ravno s prežganjem. Gotovo je sočivje izdatnejše, če ga kuharica napravi s prežganjem, zato pa izgubi nekaj svojega dobrega okusa. V Angliji, Italiji in Franciji pa prežganja pri sočivju ne poznajo. Tam ga skuhamo v slani vodi in potem parijo na masti. Ko se sočivje v slani vodi skuha, se mora dobro ocediti in nato potresti z drobtinami.

Karfijolne omlete

Potrebščine: 50 dek karfijole (cvetače), 10 dek surovega masla ali masti, 3—5 jajec.

Priprava: Porabi se samo cvet karfijole (iz listov in stebel napravi juho). Karfijolov cvet kuhaj v slani vodi, dokler ne postane mehak, nato ga ocedi. Potem ga na drobno razreži in pari deset minut v ponvi z nekaj masti, soli in popra. Jajca stepi in jih zlij na karfijolo. Stvar okusa je, ali

Dame! Zahtevajte popsod
Eau de Cologne

„OLYMPIA“

Lekarna

Trnkóczy - Ljubljana 33

Izdaja za konzorcij Družinskega tednika "Romana" K. Bratuš, novinar; urejuje in odgovarja H. Kern, novinar; tiskajo J. Blasnik nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja Janez Vehar; vsi v Ljubljani.